

ESDA'ya İLİŞKİN

Sunay Sonat

ESDA, Araştırma Uzmanı

ESDA (Ekonomik ve Sosyal Araştırma ve dokümantasyon A.Ş) 1981 yılında kurulmuştur. 1980 askeri darbesinin ardından; bürokraside, üniversitelerde işsiz kalanların birikimlerini değerlendirmek, onlara iş sağlamak amacıyla kurulmuştur. Bir dayanışma ve paylaşma yaklaşımıyla kurulan ESDA, bu işlevini başarıyla yerine getirmiştir. Tunç Tayanç ESDA'nın kuruluş fikrinin oluşmasında, kuruluş sürecinde aktif olarak yer almış, çok önemli, çok değerli katkılar yapmıştır. ESDA'nın Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Genel Müdürlüğü görevlerini üstlenmiş ve bunu şirketin hukuki varlığının sona erdiği 2014 yılına kadar başarıyla sürdürmüştür. ESDA'nın yaptığı tüm işlerde, gerçekleştirdiği tüm projelerde yönetici olarak onun katkısı açıktır. Ayrıca entelektüel birikimi, analitik bakış açısı, araştırmacı yaklaşımı hep yol gösterici ve çözümleyici olmuştur. *Bir anlamda ESDA Tunç Tayanç demektir.*

ESDA çok sayıda kamu ve özel kuruluş, uluslararası kuruluşlar, ulusal ve yabancı STK'lar için farklı alan ve türlerde araştırma projeleri gerçekleştirmiş, danışmanlık hizmeti vermiştir.

Ekonomik ve Sosyal Araştırma Projeleri

ESDA Ekonomik ve Sosyal Araştırma Projelerini, başlıcaları aşağıda yer alan kurum ve kuruluşlar için gerçekleştirmiştir.

- T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, T.C. Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü, T.C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Başkanlığı, T.C. Başbakanlık Toplu Konut İdaresi, T.C. Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, T.C. Başbakanlık Proje Uygulama Birimi
- Dünya Bankası, UNDP, USAID, EU Türkiye Temsilciliği
- Turizm Yatırımcıları Derneği, Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı, Türkiye Aile Sağlığı ve Planlaması Vakfı, DEİK(Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu), TUGEV(Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı), Türk Sosyal Bilimler Derneği, TOSYÖV
- IAB(Institut für Arbeitsmarkt-und Berufsforschung der Bundesagentur Für Arbeit) Almanya, Konrad Adenauer Stiftung, ZAV(Zentralstelle für Arbeitvermittlung der Bundesanstalt)Almanya, NCB (Stichting Nederlands Centrum Buitenlanders) Hollanda

ESDA, ekonomik ve sosyal araştırma projelerinde STK'larıyla işbirliği de yapmıştır. Söz konusu STK'lar; Türkiye Avrupa Vakfı, Türk Sosyal Bilimler Derneği, Dünya Kitle İletişimi Vakfı, Ankara Enstitüsü Vakfı, Ankara Sinema Kültürü Derneği, Sosyoloji Derneği, Türk Psikologlar Derneği, TESAV(Toplumsal Ekonomik Siyasal Araştırmalar Vakfı), BİTAV(Bilimsel ve Teknik Araştırma Vakfı)'dır.

Gerçekleştirilen Projelerden Seçilmiş Örnekler

Bu projelerin büyük bölümünde Tunç Tayanç proje yöneticisidir.

Projenin adı: Employment Aspects of “Informal Sector” in Turkey /Türkiye’de Enformel Sektörde İstihdam Olanakları

İşveren: IAB(Institut für Arbeitsmarkt-und Berufsforschung der Bundesagentur Für Arbeit)

Proje gerçekleştirme yılı: 1989-1991

Projenin kısa tanımı: İki aşama olarak gerçekleştirilen projede, Türkiye’de enformel sektör analizi ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Birinci aşamada, enformel sektörün tanımı ve kapsamına ilişkin teorik çalışmalar yürütülmüş, uzman kişiler ve akademisyenlerin katılımıyla workshoplar düzenlenmiştir. İkinci aşamada, gecekondü bölgelerinde enformel sektör çalışanları ve sektörde faaliyet gösteren işyerleriyle derinlemesine görüşmeler yapılmış ve anket uygulanmıştır.

Projenin adı: Alman Kalkınma Yardımlarından Yararlanarak Türkiye’de Çalışmak için Geri Dönerlerin Durumları

İşveren: ZAV-Zentral stelle für Arbeitvermittlung der Bundesanstalt

Proje gerçekleştirme yılı: 1991

Projenin kısa tanımı: Türkiye ile Federal Almanya arasında uygulanan proje kapsamında geri dönerler ve çalıştıkları işyerleri ile derinlemesine görüşmeler yapılarak elde edilen verilerin değerlendirilerek raporlaştırılması

Projenin adı: İstanbul Kültür Merkezi Araştırması

İşveren: İKSV(İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı)

Proje gerçekleştirme yılı: 1990-1991

Projenin kısa tanımı: İstanbul’da yapılması planlanan kongre merkezi/konser salonu ile ilgili işletme modelinin belirlenebilmesi amacıyla Belçika, Hollanda ve Federal Almanya’daki benzer yapılar dolaşmış, yetkililerle derinlemesine görüşmeler yapılarak bilgi alınmış, “Kongre turizmi” alanında uzmanlaşmış kişilerle görüşülmüştür.

Projenin adı: Yurtdışına işgücü Göçü ve Aile Yapısı Üzerindeki Etkileri

İşveren: Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü

Proje gerçekleştirme yılı: 1992-1993

Projenin kısa tanımı: Belçika, Hollanda, Almanya ve Türkiye’de 19 ilin kırsal ve kentsel yerleşimlerinde yaklaşık 2000 birey ile görüşülerek, göçün ve parçalanmışlığın bireyler ve aile yapısı üzerindeki etkilerinin araştırılması ve geliştirilecek politikalara yönelik öneriler geliştirilmesi

Projenin adı: Turizm Sektörünün İstihdam Yaratma Potansiyeli

İşveren: TUGEV(Turizm Geliştirme ve Eğitim Vakfı)

Proje gerçekleştirme yılı: 1993

Projenin kısa tanımı: 11 ilde 70 otel, tatil köyü, restoran, yat işletmesi ile derinlemesine görüşme, istihdam yapısını değerlendirme ve sonuçların raporlaştırılması

Projenin adı: GAP Bölgesi Baraj Göl Aynası Altında Kalacak Yörelerde İstihdam ve Yeniden Yerleştirme Sorunları

İşveren: Başbakanlık GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı

Proje gerçekleştirme yılı: 1992-1994

Projenin kısa tanımı: Proje Sosyoloji Derneği ile birlikte yürütülmüştür. Proje Adıyaman, Aydın, Batman, Gaziantep, Hatay, Konya, Şanlıurfa illerinde yürütülmüştür. GAP kapsamındaki projelerden toplam sekiz barajın yapımından etkilenen nüfusun sosyo-ekonomik özelliklerinin belirlenmesi, yeniden yerleşim kapsamındakilerin gereksinim ve tercihlerinin saptanması ve yeniden yerleşim sürecinin fizibilite analizi. Proje kapsamında 336 yerleşimde 1479 anket uygulanmış, merkezi ve yerel yönetim yetkilileriyle derinlemesine görüşmeler yapılmıştır.

Projenin adı: Konut Kooperatiflerinde Örgütsel Yapı ve Başarı Göstergeleri Arasındaki İlişkiler

İşveren: Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı

Proje gerçekleştirme yılı: 1992-1993

Projenin kısa tanımı: Proje İstanbul Teknik Üniversitesi ile birlikte yürütülmüştür. 15 ilde 452 yapı Kooperatifi yöneticisi ile 2260 üyeye anket uygulanarak, konut kooperatiflerinin örgütsel yapıları araştırılmıştır.

Projenin adı: Güneydoğu Anadolu Bölgesi Alt Gelir Grubu Konut Projesi

Piyasa Analizi, Sosyal Değerlendirme ve Tüketici Tercihi Araştırması (Low Income Housing Project for Turkey Market Analysis, Social Assessment and Client Consultation)

İşveren: Başbakanlık Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, Dünya Bankası

Proje gerçekleşme yılı: 1995-1997

Projenin kısa tanımı: (i) Düşük gelirli hanhalklarının mevcut konut talebini belirlemek ve gelecekteki talebi tahmin etmek amacıyla, yerel konut arzının, satış fiyatlarının, inşaat maliyetlerinin saptanması, hanhalklarının kullanılabilir gelir düzeylerinin tahminleri ve geleceğe dönük projeksiyonların yapılması ve (ii) altgelir grubu hanhalklarının kültürel gereksinim ve tercihleri ile sosyal ve fiziki altyapı gereksinimlerinin belirlenmesi, alt gelir grubu konut projesine yönelik talebin örgütlenmesi konusunda metodoloji geliştirilmesi.

Adana, Gaziantep, Diyarbakır, Şanlıurfa’da odak grup toplantıları düzenlenmiş, merkezi ve yerel yönetim yetkilileriyle, müteahhit ve emlakçılarla derinlemesine görüşmeler yapılmış ve alt gelir grubu hanhalklarına anket uygulanmıştır.

Projenin adı: Türkiye İmalat Sanayii Endüstriyel İnnovasyon Araştırması

İşveren: Türkiye Teknoloji Geliştirme Vakfı

Proje gerçekleşme yılı: 1995-1996

Projenin kısa tanımı: Birinci aşamada 7000 işyerine postalanan soru kağıdı sonuçları değerlendirilmiştir. İkinci aşamada ise, Türkiye imalat sanayi yapısını yansıtan 100 işyeri ile derinlemesine görüşme yapılarak innovasyon olgusu araştırılmıştır.

Projenin adı: Sosyal Kalkınma Projesi/Sosyal ve Kurumsal Değerlendirme Çalışması (Social Development Project/Social and Institutional Assesment Study(SIA))

İşveren: Dünya Bankası

Proje gerçekleşme yılı: 1999

Projenin kısa tanımı: Belirlenen hedef bölgelerde (Artvin, İstanbul, Şanlıurfa, Ardahan, Diyarbakır) yoksulluğu etkileyen sosyo-ekonomik ve kurumsal faktörlerin belirlenmesi ve analizi. Proje kapsamında, merkezi ve yerel kamu görevlilerinin ve STK yetkililerinin katılımıyla 17 workshop düzenlenmiş, derinlemesine görüşmeler yapılmış 120 odak grup toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Projenin adı: Türkiye’de Kadının Statüsü (The Status of Women in Turkey)

İşveren: USAID, Ankara

Macro Internaional Inc., USA

Proje gerçekleşme yılı: 2001

Projenin kısa tanımı: “Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 1998” verilerinin kullanılarak Türkiye’de kadının statüsünün ekonomik, sosyal ve kültürel boyutlarıyla tanımlanması

Projenin adı: Marmara Depremi Acil Yeniden Yapılandırma (MEER) Projesi Yalova ve Kocaeli’nde Kırsal Konut Yapımı Haksahibi Katılım Araştırması

İşveren: Başbakanlık Proje Uygulama Birimi

Proje gerçekleşme yılı: 2003-2004

Projenin kısa tanımı: Proje BİTAV ile birlikte yürütülmüştür. MEER kırsal konut yapımı projesi yararlanıcıları olan ancak projeye katılmayan yoksul ailelerin derinlemesine görüşmelerle ve anket uygulamasıyla sosyo-ekonomik ve demografik özellikleri belirlenmiş, yararlanıcıların projeye katılıma ya da vazgeçme nedenleri araştırılmıştır. Programın etkinliğini artıracak önlemlerin, yoksul yararlanıcı ailelerin ihtiyacı olan desteklerin ve bunların karşılama mekanizmalarının belirlenmesi ve öneri geliştirilmesi.

Projenin Adı: Mikro Proje Geliştirme ve Hazırlama Danışmanlık Hizmeti

İşveren: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Fonu

SRAP Proje Koordinasyon Birimi

Proje gerçekleşme yılı: 2004-2005

Projenin kısa tanımı: Proje Türk Sosyal Bilimler Derneği ile birlikte yürütülmüştür.

Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da seçilmiş beş ilde (Erzurum, Kars, Batman, Tunceli, Van) hedef kitleyle odak grup toplantıları düzenlenmiş, merkezi ve yerel yönetim yetkilileri ve STK’lar ile derinlemesine görüşmeler yapılmış, mikro proje uygulama koşulları araştırılmış ve katılımcı bir yaklaşımla mikro projeler geliştirilmiştir.

Projenin Adı: SRAP (Sosyal Riski Azaltma Projesi) Yerel Girişimler Alt Projeleri Değerlendirilmesi
İşveren: Başbakanlık Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü

Proje gerçekleşme yılı:2005-2006

Projenin kısa tanımı: Dünya Bankası’ndan sağlanan kredi katkısıyla yürütülen SRAP Yerel Girişimler Alt Bileşenleri etki değerlendirme araştırması yapılmıştır. Bu bağlamda Proje kapsamında desteklenen “Gelir Getirici Projeler”in,”İstihdam Edilebilirlik Eğitimi”nin ve “Sosyal Hizmet Projeleri”nin ekonomik ve sosyal sonuçları, etkileri, başarı düzeyleri araştırılmıştır.

Fizibilite ve Pazar Araştırmalarından Seçilmiş Örnekler

ESDA çok sayıda ulusal ve yabancı firma ve kuruluş için fizibilite ve pazar araştırması yapmıştır.

- Yılmaz Boya Sanayi ve Ticaret A.Ş için “Sanayi Boyaları Fizibite Çalışması”, 1983
- GMV-Conseil of the Groupe Euroquip /Fransa için “kimyasal Beton Katkı Maddeleri”, 1983
- STFA Temel Enerji A.Ş için “Hazır Kalıp Yapılabilirlik Çalışması”, 1984
- SİDEPLAST A.Ş için “Plastik Kalıp Üretimi Fizibilite Çalışması”, 1984
- Ajans ADA A.Ş ve Pinkar A.Ş için “Kolonya Pazar Araştırması” ve “Bebek Şampuanı Pazar Araştırması”, 1985
- ESTON A.Ş için “Mermer İşleme Tesisi Proje Değerlendirme Çalışması”ve“Prefabrik Yapı Elemanları Üretimi Fizibilite Ön Çalışması”, 1985
- NCB (Stichting Nederlands Centrum Buitenlanders) için “Ayakkabı İmalatı Atölyesi Proje Değerlendirmesi”, “Serada Sebze Üretimi Proje Değerlendirme Çalışması”,”Tavuk Çiftliğinin Mevcut Ekonomik Durumunun Değerlendirilmesi”, “Hayvan Besiciliği Proje Değerlendirme Çalışması”, “Haddehane Tevsi Yatırımı İçin Proje Değerlendirme Çalışması”, “Hurda Plastik Değerlendirilmesi ve Plastik Hammadde İmalatı Proje Değerlendirme Çalışması”, 1985-1986
- MAFER A.Ş için “Türkiye’de Lastik Tekerlekli Beko-Loader(Back-Hoe Loader) Pazar Araştırması”, 1987
- **Ajans ADA A.Ş** için “İZOCAM Tüketici Araştırması”, 1987
- Ana Yayıncılık Sanat Ürünleri Pazarlama Sanayi ve Ticaret AŞ için “Türkiye’de Film ve Video Prodüksiyon Şirketi Kurulmasına Yönelik Pazar Koşullarına İlişkin Değerlendirme”, 1990
- NOKIA için “Market Survey on Mobile Telephone in Turkey”, 1990
- BELBETON A.Ş için “Çimento ve Beton Boru Fizibilite Çalışması”, 1993
- Geberit AG/İsviçre için “Turkish Market for Geberith Products” 1998

Yayın Faaliyetlerinden Seçilmiş Örnekler

BÜYÜTEÇ: Türkiye’de 1980 sonrası uygulanan politikalarla daha da büyüyen uluslararası koşullara, gelişmelere ilişkin bilgi gereksinimini karşılamak amacıyla aylık BÜYÜTEÇ dergisi çıkarılmaya başlanmıştır. Bu kapsamda, esas olarak İngilizce yayınlanan belli başlı ekonomik ve sosyal periyodik yayınlar taranarak çeviriler yapılmış ve dergi abone olan kurum, kuruluş ve kişilere iletilmiş ve satışa çıkarılmıştır. BÜYÜTEÇ Mayıs 1981-Haziran 1982 döneminde 59 sayı çıkarılmıştır.

Türkiye’den Araştırma Özetleri: İngilizce ve Türkçe olarak 1982 -1984 döneminde aylık olarak yayınlanmıştır.

Yapı Kredi Economic Review Dergisi: Hakemli bir dergi olan Yapı Kredi Economic Review 1986 yılında çıkmaya başlamıştır. Dergi için ESDA makale ve hakem seçimi sürecini yönetmiş ve dergiyi yayına hazırlamıştır.

Telecommunication Industry and Services in Turkey, Ankara, Mayıs 1989. Birinci bölümde sektörde mevcut durum, temel eğilimler incelenmekte, ikinci bölüm sektörde faaliyet gösteren seçilmiş 21 firma profilini kapsamaktadır.

Turkey 1991 An International Comparasion, DEİK için hazırlanmış ve bu çalışma 1992-1996 yılları arasında güncellenerek sürdürülmüştür.

Organizasyon Faaliyetlerinden Seçilmiş Örnekler

- ESDA, 1987 Genel Seçimleri kampanyasında SHP'ye (Sosyal Demokrat Halkçı Parti) seçim bölgelerinde durum değerlendirilmesi, afiş, el ilanı, rozet gibi propaganda malzemesinin hazırlanması konularında hizmet sağlamıştır.
- 1992'de yapılan Ara Yerel Seçimlerde, SHP'nin seçim potansiyeli açısından koşullar analiz edilmiş ve "7 Haziran 1992'de Yapılan Ara Yerel Seçimlere İlişkin Genel Değerlendirme" raporu hazırlanmıştır.
- HIV/AIDS ve Cinsel Yolla Bulaşan Diğer Hastalıklar: Stratejik Yaklaşımlar Sempozyumu, Nisan 1996, Antalya
ESDA, Avrupa Topluluğu Türkiye Temsilciği tarafından düzenlenen sempozyumun hazırlık çalışmalarını yürütmüş, gerekli bilgi, doküman ve diğer teknik destekleri sağlamıştır.

Çeviri Faaliyetleri

Sixth Five Year Development Plan 1990-1994 (Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı) ve Seventh Development Plan 1996-2000 (Yedinci Kalkınma Planı) çevirileri yapılmış ve yayınlanmıştır.